

Admire effectief in dompelba

• TEKST : FRANK KREUK, PROEFTUIN ZWAAGDIJK
 • FOTO'S : PROEFTUIN ZWAAGDIJK

Daling van het viruspercentage in tulpen is, op grond van de jaarlijkse BKD-cijfers, zeer wenselijk. Hiervoor is een aantal maatregelen beschikbaar. Een ervan is onderzocht door Proeftuin Zwaagdijk. Het betrof boldompeling in Admire, een methode die in de lelie al volop wordt toegepast.

De verontrustende viruscijfers die de BKD jaarlijks publiceert, waarbij het gemiddeld percentage TBV de afgelopen jaren een stijgende tendens vertoont, baart het gehele vak zorgen en dient weer op het niveau van voor het jaar 2000 gebracht te worden en liefst zelfs nog lager.

De toename van het percentage virus in tulpen wordt onder meer veroorzaakt door de toenemende schaalvergroting en bedrijven met zowel een broeierij als kwekerij waardoor de tijd voor het selecteren nog wel eens in het gedrang komt. Ook neemt het aantal ervaren arbeidskrachten af dat voor dit gespecialiseerde werk ingezet kan worden. De toename van het gebruik van afbroei leidt ook in zijn algemeenheid tot een hoger viruspercentage. Dit wordt veroorzaakt door de opplant van dikwijls minder goede partijen en de moeizame selectie van afbroei als gevolg van de in veel gevallen rommelige gewasstand. Om het afzetgebied van tulpen uit te breiden of in ieder geval op peil te hou-

den is het van belang dat de partijen een hoge klasse bezitten. Ook bij tal van broeiers en kwekers draait de aankoop van een partij bollen als gevolg van een te hoog viruspercentage menigmaal op een teleurstelling uit. Kortom, slechte partijen leiden tot klachten in de gehele keten.

Voor de KAVB-productgroep tulp vormde dit de aanleiding om het virusprobleem te lijf te gaan en onderzoeksprojecten te ondersteunen.

Voor een adequate aanpak van het virusprobleem is een geïntegreerde strategie vereist. Tot heden toe werd naast het selectiewerk wekelijks een gewasbespuiting met synthetische pyrethroïden uitgevoerd, in sommige gevallen aangevuld met minerale olie. Sinds afgelopen jaar is Admire voor de tulpenteelt beschikbaar. Admire kan middels een boldompeling toegepast worden, waardoor de virusverspreiding nog meer beperkt kan worden.

In de lelieteelt is het viruspercentage, sinds de introductie van Admire,

gestaag gedaald en is met een geïntegreerde aanpak goed beheersbaar. In deze teelt wordt Admire in het dompelbad voor bijna 100% toegepast. De tulp daarentegen heeft een heel ander en langer groeiseizoen. De vraag is of Admire hier ook een positieve bijdrage kan leveren.

PROEFOPZET

In het seizoen 2003-2004 zijn op grote schaal praktijkproeven uitgevoerd waarbij partijen tulpen zijn gebruikt van ongeveer 3-4 ha. Op een negental locaties zijn, van één partij, tulpen gedompeld in Admire en tulpen niet gedompeld in Admire. De proeven zijn aangelegd in Noord-Holland en de IJsselmeerpolders op zowel zand- als kleigrond. Gedurende het seizoen zijn op deze locaties bij beide objecten de virusbestrijding met pyrethroïden, selectie en overige teeltmaatregelen identiek uitgevoerd.

Voorafgaande de teelt is het viruspercentage vastgesteld en aan het einde

In een aantal cultivars zijn de virusbeelden duidelijk zichtbaar

van het seizoen is wederom het viruspercentage bepaald. Hiervoor zijn kort na het rooien uit zoveel mogelijk kisten bollen genomen om een zo betrouwbaar mogelijk beeld van het gehele perceel te krijgen.

RESULTATEN

Uit de proeven is gebleken dat op alle locaties het viruspercentage van de in Admire gedompelde tulpen lager was (acht locaties) of gelijk was (één locatie, cultivar 'Barcelona') in vergelijking met de tulpen die niet in Admire waren gedompeld. Kijken we echter naar de uitgangssituatie (najaar 2003) dan zien we dat slechts op vier locaties (cultivars 'Agrass White', 'Yokohama' en 'Queen

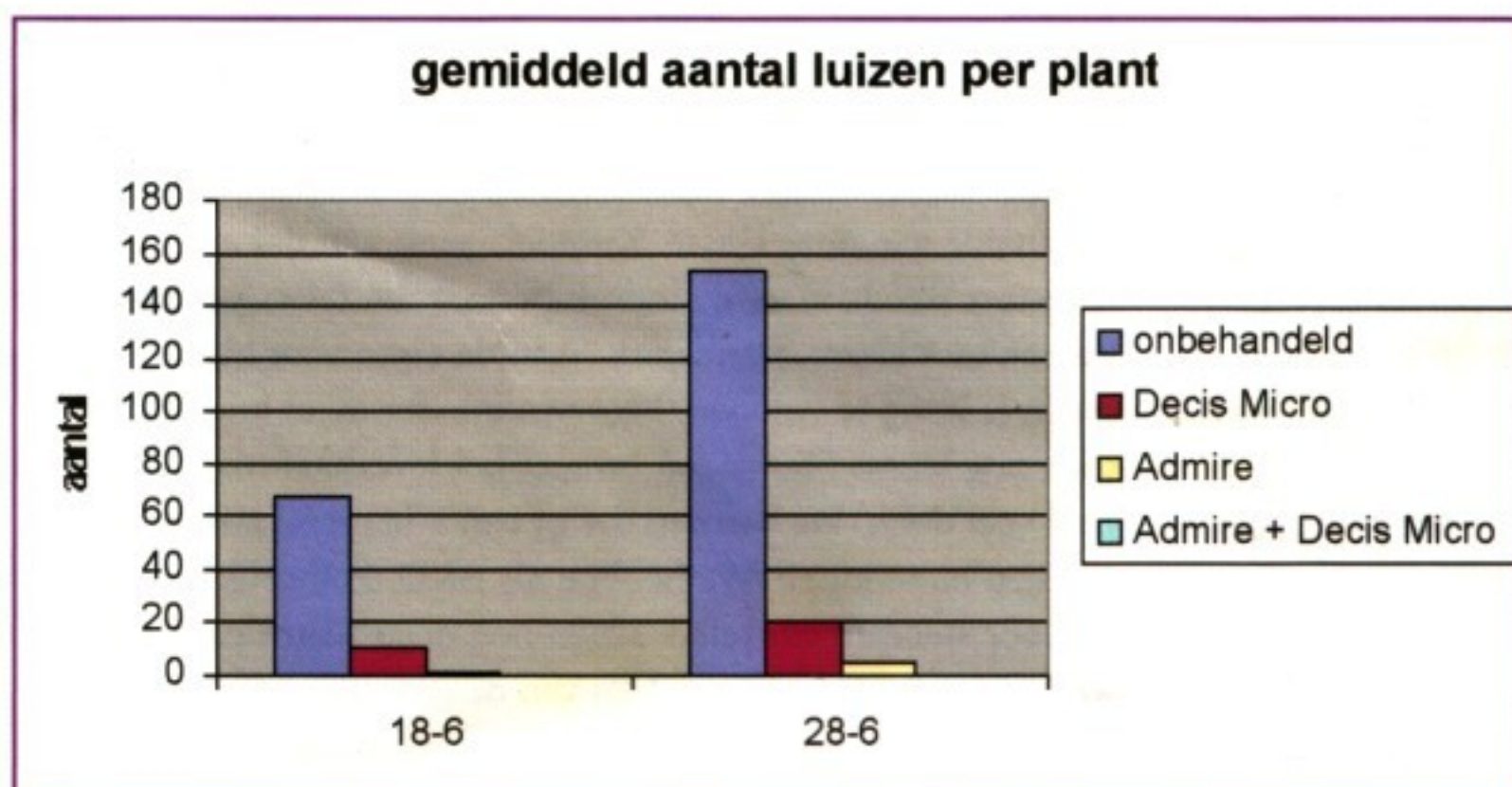
of Night') het viruspercentage in de Admire gedompelde bollen is gezakt en in de onbehandelde bollen vrijwel gelijk is gebleven in vergelijking met de uitgangssituatie. In alle andere gevallen is het viruspercentage gestegen. De stijging is echter bij de in Admire gedompelde bollen minder in vergelijking met de niet-gedompelde bollen. In tabel 1 staan de resultaten per cultivar weergegeven.

Bij het doorrekenen van alle cijfers blijkt dat bij een boldompeling met Admire het viruspercentage statistisch lager is dan wanneer de bollen niet gedompeld worden in Admire (tabel 2).

Tabel 1 Resultaten virusproeven tulpen seizoen 2003-2004.

Cultivar	Viruspercentage uitgangsmateriaal (Najaar 2003)	Viruspercentage na rooien van de niet in Admire gedompelde bollen (Zomer-najaar 2004)	Viruspercentage na rooien van de in Admire gedompelde bollen (Zomer-najaar 2004)
Yokohama	4,5	4,8	3,0
Yokohama	1	1,5	0,5
Monte Carlo	6	9,8	7,3
White Dream	3,5	4,8	4,0
Barcelona	0,5	1,8	1,8
Strong Gold	0	0,8	0,0
Agrass White	2	1,8	0,5
Prinses Irene	6	11,0	9,3
Queen of the Night	2	1,0	0,8

Grafiek Gemiddeld aantal bladluizen per plant.

Tabel 2

Gemiddeld viruspercentage van 9 proeven.

Wel Admire in dompelbad	3,0
Geen admire in dompelbad	4,1
Lsd	0,9

ADMIRE BLIJFT WERKZAAM

De vraag of Admire werkzaam is tot aan einde seizoen kan bevestigend beantwoord worden. Begin juni 2004 werden kolonievormende luizen in het proefveld op Proeftuin Zwaagdijk waargenomen. Per veldje zijn van 25 planten op 18 en 28 juni de luizen geteld. De behandeling dompelen in Admire + gewasbespuitingen met Decis Micro was zo goed als vrij van luizen, terwijl bij wekelijks spuiten met Decis Micro op 28 juni gemiddeld 20 luizen per plant aanwezig waren (Zie grafiek). Bij de planten van de behandeling dompelen in Admire en verder geen aanvullende pyrethroïden bespuitingen werden slechts gemiddeld 5 luizen per plant gevonden. Ook de proeven in 2005 hebben bevestigd dat Admire tot aan het einde van het seizoen werkzaam is.

CONCLUSIE

- De proeven hebben laten zien dat een dompeling van de tulpen in Admire een forse bijdrage levert aan de vermindering van de verspreiding van de virussen.
- Admire is werkzaam tot aan het einde van het groeiseizoen.

TOT SLOT

Teeltmaatregelen zoals gewasbespuitingen en boldompeling in Admire beperken de uitbreiding van het virus. Goed selectiewerk blijft echter de belangrijkste teeltmaatregel. Zonder virus in de partij kan ook geen virusoverdracht plaats vinden. Met een geïntegreerde aanpak (selectie, gewasbespuitingen en boldompeling) moet het mogelijk zijn om het viruspercentage op een aanvaardbaar niveau te krijgen of te houden.

Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Productschap Tuinbouw.